

BARWNIKI I PIGMENTY	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-84
	Barwniki bezpośrednie	6041-26
	Oznaczanie stopnia	Zamiast BN-71/6041-26
	wywabu Hydrosulfitem FA	Grupa katalogowa 1029

1. WSTĘP

Przedmiotem normy jest metoda oznaczania stopnia wywabu białego Hydrosulfitem FA w środowisku obojętnym i alkalicznym barwników bezpośrednich.

2. METODA BADANIA

2.1. Zasada metody. Na próbce tkaniny wybarwionej barwnikiem badanym wykonuje się druk pastami wywabowymi i paruje. Uzyskany efekt wywabu ocenia się wzrokowo za pomocą szarej skali do oceny zmiany barwy lub szarej skali do oceny stopnia zabrudzenia bieli.

Dla kontroli warunków wykonywanego badania przeprowadza się równoległe wywab na próbce tkaniny wybarwionej Błękitem bezpośrednim 6B.

Uzyskanie bieli w stopniu 5 świadczy o właściwych warunkach wykonywania badania.

2.2. Aparatura i materiały

a) Laboratoryjna drukarka walcowa lub stół do druku filmowego.

b) Szara skala do oceny zmiany barwy wg PN-63/P-04906.

c) Szara skala do oceny zabrudzenia bieli wg PN-63/P-04907.

2.3. Przygotowanie próbek do badania. Do badania przeznacza się próbki tkaniny o wielkości uzależnionej od wymiarów bębna drukarki, wybarwione wg BN-76/6041-42, jedna barwnikiem badanym o intensywności 1/1 wg wzorca pomocniczego, druga kontrolna Błękitem bezpośrednim 6B — wybarwienie 0,5-procentowe.

2.4. Odczynniki i roztwory

a) Hydrosulfit FA wg PN-72/C-83401.

b) Węglan potasowy bezwodny cz.

c) Zagęszczenie tragantowe, przygotowane z tragantu i wody w stosunku wagowym 7:93 w następujący sposób: tragant umieścić w naczyniu szklanym, zalać wodą i pozostawić do spęcznienia na 24 h w temperaturze $20 \pm 5^\circ\text{C}$. Naczynie przenieść na wrzącą łaźnię wodną i ogrzewać $10 \div 15$ h, często mieszając. Podczas ogrzewania uzupełniać wyparowującą wodę do po-

czątkowej objętości. Po całkowitym rozklejeniu zagęszczenie pozostawić do ostygnięcia, a następnie przecedzić przez sito.

2.5. Przygotowanie past wywabowych

2.5.1. Przygotowanie pasty do wywabu obojętnego. Odważyć 180,0 g Hydrosulfitu FA z dokładnością do 0,1 g i rozpuścić w 520 cm^3 wody.

Roztwór wprowadzić do 300 ± 1 g zagęszczenia tragantowego wg 2.4c) i dokładnie wymieszać na jednorodną pastę.

2.5.2. Przygotowanie pasty do wywabu alkalicznego. Odważyć 180,0 g Hydrosulfitu FA z dokładnością do 0,1 g, rozpuścić w 460 cm^3 wody, dodać 60 g węglanu potasowego wg 2.4b). Roztwór wprowadzić do 300 ± 1 g zagęszczenia tragantowego wg 2.4c) i dokładnie wymieszać na jednorodną pastę.

2.6. Wykonanie oznaczania

2.6.1. Wykonanie wywabu obojętnego. Próbkę tkaniny wg 2.3 wybarwioną barwnikiem badanym drukować pastą wywabową wg 2.5.1, następnie wysuszyć w temperaturze $60 \pm 2^\circ\text{C}$ i poddać parowaniu w parowniku w ciągu 10 min w parze obojętnej w temperaturze $102 \div 104^\circ\text{C}$.

Równoległe wykonać wywab na próbce tkaniny wg 2.3 wybarwionej Błękitem bezpośrednim 6B.

2.6.2. Wykonanie wywabu alkalicznego. Wywab alkaliczny wykonać wg 2.6.1, stosując pastę wywabową przygotowaną wg 2.5.2.

2.7. Ocena stopnia wywabu. Stopień wywabu określić przez porównanie mocy wybarwienia próbki w miejscach wywabianych z miejscami niewywabianymi (w przypadku słabej wywabialności) lub z białą tkaniną (w przypadku dobrej wywabialności). Porównania dokonać gołym okiem, w rozproszonym świetle dziennym lub stosując urządzenie do otrzymywania sztucznego światła dziennego wg PN-68/N-02310.

Stopień wywabu określić wg tablicy za pomocą szarej skali do oceny stopnia zabrudzenia bieli wg PN-63/P-04907 lub szarej skali do oceny zmiany barwy wg PN-63/P-04906. Próbkę tkaniny wybarwioną Błękitem bezpośrednim 6B powinna wywabiać się do bieli w stopniu 5, co świadczy o właściwych warunkach

Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Barwników ORGANIKA
Ustanowiona przez Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego dnia 12 lipca 1984 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1985 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 2/1985 poz. 3)

oznaczania. W przeciwnym przypadku, oznaczanie wg 2.6 należy powtórzyć. Stopień wywabu na próbce wybarwionej barwnikiem badanym określić w stopniach zgodnie z tablicą kol. 1.

Jeżeli badana próbka wykazuje zmiany barwy odpowiadające zmianom pośrednim między dwoma stopniami skali od oceny wywabu, to stopień wywabu oznaczyć stopniem pośrednim, np. 1-2.

Stopień wywabu	Odpowiadający stopień szarej skali do oceny	
	zabrudzenia bieli	zmiany barwy
1	2	3
5	5	—
4	4	—
3	3	—
2	—	2-1
1	—	5-4

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Barwników ORGANIKA, Zgierz.

2. Normy związane

PN-72/C-83401 Hydrosulfit FA

PN-68/N-02310 Iluminanty i źródła sztucznego światła dziennego

PN-63/P-04906 Kontrola jakości wyrobów włókienniczych. Metody

wyznaczania odporności wybarwień. Szara skala do oceny zmiany barwy

PN-63/P-04907 Kontrola jakości wyrobów włókienniczych. Metody wyznaczania odporności wybarwień. Szara skala do oceny stopnia zabrudzenia bieli

BN-76/6041-42 Barwniki bezpośrednie. Barwienie porównawcze

3. Autor projektu normy — inż. Irena Sekuła.